

2.oktober 2020

Deres ref. 20/3479-1

MiRA-Senterets høringsuttalelse – forslag til forskrift til integreringsloven

MiRA-Senteret viser til høring fra Kunnskapsdepartementet datert; 26.juni 2020 og takker Kunnskapsdepartementet for muligheten til å komme med høringsuttalelse i forbindelse med forslag til forskrift til integreringsloven.

MiRA-Senteret er en landsdekkende nettverksorganisasjon som har 30 års erfaring med spørsmål knyttet til likestilling og juridiske rettigheter for kvinner og unge jenter med minoritetsbakgrunn i Norge. Vi er en kunnskapsbank i mange viktige spørsmål som omhandler kvinners rettigheter, diskriminering, arbeidsliv, vold i nære relasjoner, kommunikasjon og formidling mellom storsamfunn og minoriteter. Senteret har ingen partipolitisk tilknytning og tilhører ingen bestemt religiøs eller etnisk gruppe.

MiRA-Senterets standpunkt

MiRA-Senteret viser til vår høringsuttalelse til ny integreringslov der vi støttet forslagene om å heve kvaliteten på introduksjonsprogrammet ved å stille et minstekrav til innhold og stille kompetansekravene til undervisere. I høringsuttalelsen var vi også positive til en rekke av grepene regjeringen forslø for å styrke kvaliteten på introduksjonsprogrammene, som kompetansekrav til undervisere og et standardisert minstekrav til innhold. Vi var imidlertid kritisk til forslaget om å heve kravet til ferdigheter i norsk muntlig fra nivå A2 til nivå B1 for å få rett til statsborgerskap. Et krav som vil kunne frata en betydelig andel av innbyggerne i Norge grunnleggende rettigheter permanent. Vi var også bekymret for at personvernet til utlendinger som deltar på introduksjonsprogram eller søker om statsborgerskap ikke var godt nok ivarettatt i regjeringens lovforslag.

MiRA-Senteret vil i det følgende gi noen generelle innspill til noen av Departementets spørsmål til høringsinstansene.

Lovfesting av kompetansekartlegging både før og etter bosetting

Det følger av integreringsloven § 10 at kartleggingen minst skal omfatte hvilke språkkunnskaper og hvilken utdanning, arbeidserfaring og annen relevant kompetanse personen har. Departementet har vurdert om det er behov for å presisere nærmere hva som omfattes av de ulike kategoriene, men har kommet til at det vil være mer hensiktsmessig at slike forhold omfattes av veiledningsmateriell. MiRA-Senteret er enige i dette og er positive til at både formell og uformell arbeidserfaring regnes som viktige kompetanse.

I forbindelse med taushetsbelagte personopplysninger ønsker vi imidlertid at det i forskrift må presiseres når taushetsbelagte personopplysninger anses som «nødvendige». Vi mener at det i forskrift må stå klart hvilke kriterier som gjelder for utlevering av taushetsbelagte personopplysninger og en presisering av til hvilket formål og i hvilke situasjoner en slik utleveringsplikt vil være aktuell. Slik som vi påpekte i vårt innspill til ny integreringslov mener vi at en generell utleveringsplikt av personsensitive opplysninger, uten et oppgitt formål, vil rive grunnlaget vekk for et tillitsforhold mellom klienter og ansatte i sosialetat og barnevern.

Kurs i livsmestring og foreldreveiledning

MiRA-Senteret synes det er svært bra at livsmestring og foreldreveiledning nå foreslås som obligatorisk del av introduksjonsprogrammet og at det i forslag til forskrift fremmes et minstekrav til antall timer. Dette er komponenter som MiRA-Senteret har arbeidet med å synliggjøre viktigheten av i mange år og vi håper at introduksjonsprogrammene kan nyttiggjøre seg vår lange kompetanse gjennom å samarbeide med instanser og organisasjoner som oss som allerede har helhetlig kunnskap innenfor tematikken.

MiRA-Senteret ønsker samtidig at forskrift sikrer en bevissthet hos de ansatte som skal undervise i disse fagene at selv om det ikke skal pålegges å fortelle om privatliv som en del av prosessen er dette noe mange vil ha ønske om og behov for. Mange deltakere på introduksjonsprogrammet har opplevd sterke traumer som ofte kommer til uttrykk i slike dialogbaserte prosesser og det er viktig at introduksjonsprogrammene sikrer at de ansatte har kompetanse til å se disse behovene og kjenner til hvilke instanser og organisasjoner som kan kontaktes når man ser slike behov. MiRA-Senterets tiltak «Mødre som veiledere» kan i denne sammenheng være et svært viktig tilbud, der deltakerne vil kunne bli sikret videre opplæring innenfor blant annet temaer som hverdagsmestring og kommunikasjon mellom foreldre og barn.

Veiledende minimumsnivået i norsk må ikke være urealistiske krav

I integreringsloven er det foreslått at deltagere i opplæring i norsk skal oppnå et minimumsnivå i norsk og i integreringsloven § 31 erstattes introduksjonslovens krav om deltagelse i et visst antall timer opplæring i norsk med et krav om at deltageren skal oppnå et minimumsnivå i norsk. MiRA-Senteret uttrykte i vår høringsuttalelse i forbindelse med forslag til ny integreringslov at vi mener et nivå B1 muntlig er urealistisk og at et slikt krav til ramme sårbare grupper spesielt hardt. Vi vet at kun 30% av deltagerne på introduksjonsprogrammet i dag består kravene til B1-nivå etter gjennomført introduksjonsprogram¹ og vet at selv med en betydelig satsning på å heve kvaliteten på introduksjonsprogrammene, vil det være urealistisk å ha som mål at alle som gjennomfører introduksjonsprogrammet vil kunne oppnå nivå B1 muntlig.

Deltakerne vil også ha svært ulike forutsetninger for å kunne oppnå dette nivået, på tross av utvidet programtid til personer uten utdanning. Kravet vil ramme kvinner særlig hardt, da

¹ Ruud 2019: Urealistisk krav fra regjeringen om norskkunnskaper for å få statsborgerskap i *Utdanningsnytt.no* torsdag 03. oktober 2019. Tilgjengelig fra: <https://www.utoanningsnytt.no/horing-integrering-norskopplaering/urealistisk-krav-fra-regjeringen-om-norskkunnskaper-for-a-fa-statsborgerskap/213888>

mange kvinner har fått mindre skolegang enn menn, og har dermed dårligere forutsetninger for å oppnå kravene. MiRA-Senteret er derfor kritiske til de veiledende minimumsnivåene som nå foreslås forskriftsfestet er for høye for mange der B1 anses som veiledende minimumsnivå i alle delferdigheter. Vi ser at minimumsnivået i lytteforståelse, leseforståelse og skriftlig fremstilling er satt til A2, men vi vet nivå B1 i delprøve i muntlig kommunikasjon samtidig vil være urealistisk høyt for mange.

MiRA-Senteret vet at mange kvinner vil også ha store omsorgsoppgaver samtidig med at de går på programmet, noe som gjøre rask progresjon mer krevende. Kravet vil også ramme dem som befinner seg i særlig krevende livssituasjoner, eller sliter med traumatiske erfaringer som vil kunne hemme læringen. MiRA-Senteret er derfor bekymret og mener de nye språkkravene vil ramme sårbare grupper spesielt hardt og slik også kunne frata mange mennesker muligheten til å komme i utdanning eller få muligheten til å få en varig tilknytning til arbeidslivet på sikt.

MiRA-Senteret takker Kunnskapsdepartementet igjen for muligheten til å komme med høringsuttalelse og håper at våre anbefalinger blir tatt i betraktning.

Med vennlig hilsen

MiRA-Senteret

Khansa Ali

Prosjektleder

Anne Berit Sødal

Adm.ansvarlig